

Nepal heeft nog steeds na

'Aardbeving zit in ons hoofd'

Foto: Eye Care Foundation/Ringel Goslinga

'Aardbeving zit in ons hoofd'

Nog altijd voelen de inwoners van Nepal dagelijks de gevolgen van de aardbeving die vorig jaar het land door elkaar schudde. Zoals Deepak Lama Pakhrin uit Kathmandu het verwoordt: „De aardbeving zit nog altijd in ons hoofd. Sommigen kunnen er niet mee leven.” Het land wordt meer aardbevingsbestendig herbouwd, want dit was zeker niet de laatste schok.

Tekst: Piet Arp Foto's: Eye Care Foundation/Ringel Goslinga

Zo'n vijftien kilometer onder het oppervlak van het bergdorp Barpak schoot 25 april 2015 het Himalaya-gebergte één tot zeven meter in zuidelijke richting over de Indiase tektonische plaat heen. Sinds vorig jaar ligt Kathmandu daardoor een meter of drie dicht bij Europa. De gevolgen in Barpak van dat zetje waren dramatisch. Op een paar huizen na stortten alle meer dan veertienhonderd woningen in. Van het schilderachtige dorp op de Lamjung-trekkingroute, met achtduizend inwoners, was niets meer over. Er werden in het dorp 72 doden geborgen. Honderden gewonden werden in de dagen na de ramp per helikopter naar ziekenhuizen gevlogen in Pokhara, in het midden-westen.

De zware aardbeving in de bergen boven de plaats Gorkha had enorme gevolgen tot in de Kathmandu-vallei. Eeuwenoude tempels stortten in, meer dan duizend wegen en bergpaden waren maanden onbegaanbaar, een kleine 900.000 huizen en vierduizend scholen doorstonden de heftige schokken niet.

Angst

Nepal, kun je achteraf vaststellen, is door het oog van de naald gegaan met deze beving. Op deze enige vrije dag van de week waren alle scholen dicht. Een tweede geluk: de luchthaven in Kathmandu doorstond de beving wonderlijk goed. Vrijwel direct werden hulpgoederen ingevlogen.

De Nepalese overheid had weliswaar een rampenplan klaarliggen, maar veel overheidsdienaren wisten niet wat van hen verwacht werd. Ministers eisten helikopters op, terwijl die paar toestellen juist nodig waren voor het inventariseren van de nood. Ingevlogen hulp bleef soms lang nauwelijks gebruikt door strenge douaneregels. Vooral de angst en onzekerheid, en de maanden met dagelijks zware naschokken maakt het voor veel inwoners moeilijk terug te keren naar de orde van de dag, vertelt Deepak Lama Pakhrin (68). Hij leefde een maand lang met familie en burens in zijn grote tuin. „We durfden het huis niet meer in.” Deepak en zijn burens zorgden meteen na de aardbeving dat zij in de directe omgeving voorraden voedsel en water opkochten. Sindsdien wordt de aangelegde noodvoorraad trouw op peil gehouden. Nog altijd slaat paniek toe als er weer een trilling gevoeld wordt. „De aardbeving zit in ons hoofd. Elke dag. Er zijn mensen die geen uitweg meer zien. Het aantal zelfdodingen in Nepal is heel hard gestegen.”

Want ook nu nog is voor veel slachtoffers maar weinig terug bij het oude. De zes tentenkampen in Kathmandu waarin tienduizenden mensen huysden omdat hun woning te gevaarlijk was staan nog altijd overeind. Ang Dawa Sherpa (42) houdt al sinds dag één toezicht op het kamp vlakbij Bodhnath. Chuchhepati herbergde ruim achtduizend mensen. Nog altijd zijn enkele honderden noodd tenten

bewoond. Hij werd door Unicef en Artsen zonder Grenzen Nederland aangesteld om te zorgen voor de waterhuishouding en de latrines. Zo werd voorkomen dat besmettelijke ziekten uitbraken. De afgelopen weken zegt hij iedereen dat zij nu echt moeten verkassen. „Het was noodhulp. Die periode is nu voorbij.”

Golfplaat

Niet overal is het zo eenvoudig. In Baluwa, twintig kilometer van Barpak, wonen tweehonderd mensen in kleine onderkomens, gemaakt van golfplaat en tentdoek. Op het land van een boer die de grond weer in gebruik wil nemen. De bewoners kunnen geen kant op, vertelt Paban Sunar (24), leraar Engels. Hij woont al bijna een jaar bij zijn ouders. „We krijgen elke maand wat geld van een plaatselijke weldoener. Ons eten is bijna op. We kunnen nergens anders heen. Onze huizen stonden aan de andere kant van de rivier. De berghelling daar is zo instabiel, dat we er niet terug kunnen.”

Intussen ziet hij vrachtwagenladings bouw materiaal bergop rijden naar Barpak. Hij is jaloers. „Vanaf de eerste dag krijgt Barpak extra hulp. Voor ons is er niets.”

Zelfredzaam

Wat in Barpak aan herbouw gebeurt, is door de bewoners zelf opgepakt. Al vrij snel begonnen de eerste inwoners hun oude, met natuursteen en modder gebouwde huizen te herbouwen. Japanse hulpverleners van JICA kwamen

naar Barpak om uit te leggen dat het beter is aardbevingsbestendig te bouwen. Met een gewapend betonnen structuur binnen de traditionele huizen. Wie het trucje leert krijgt een kleine subsidie. En de banken lenen herbouwgeld voordelig uit. Dat het nog eeuwen duurt voor de volgende beving komt, zoals veel inwoners geloofden, daarvan zijn in elk geval de geologen niet overtuigd. Morgen al kan de volgende zich aandienen.

Bouwlawaai

Nu is Barpak een rijk dorp, met veel gepensioneerden uit het Nepalese, Britse en Indiase leger. De hele dag hoor je het bouwlawaai van alle kanten op je af komen. Met een paar jaar is Barpak als vanouds en tegelijk moderner. Met zonne-energie, beter drinkwater, voldoende wc's. Door de ramp krijgt het dorp een enorme economische en vernieuwingsimpuls. Maar de verhalen over de drama's blijven. Zoals dat van de dorpsoudste van Ward 9. Kushi Man Ghale is 71 jaar. Hij vertelt hoe hij voor zijn huis zat bij de eerste schok. Hij hielp schoondochter en kleinkinderen naar buiten en kreeg zelf de woning over zich heen. Uren lag hij met een schedelbreuk, gebitlessel, arm- en beenbreuken klem. Twee agenten sjorden hem tussen het puin vandaan. Per Indiase legerhelikopter werd hij naar Pokhara gevlogen voor medische hulp. Hij bleef er ruim vijf maanden.

Overleden

Of neem Pur Bahadur Ghale (65). Hij was met zijn broer in Kathmandu tijdens de beving. Al heel snel hoorden ze dat hun vader gewond was geraakt. Na een klein stukje per taxi liepen ze dag en nacht tot Gorkha over omwoelde wegen. In Gorkha hoorden ze dat hun vader naar Pokhara was gevlogen. Zij besloten onmiddellijk daarheen te reizen. Daar was hun vader inmiddels overleden. Hun zusters werden door het Indiase leger uit Barpak gevlogen voor de uitvaart.

Ajam Ghale (veel inwoners in Barpak dragen die achternaam) kijkt toe hoe enkele jongeren van de restanten van zijn oude huis weinig heel laten. Hij heeft al een cursus bij de Japanners van JICA (build back better) gevolgd: een seismisch versterkt stukje muur metselen, wapening aanbrengen bij ramen, deuren en balken. En dan aan de buitenkant de natuurstenen weer opmetselen. Hij is er klaar voor.

Nepal krabbelt jaar na aardbeving overeind

Erfgoed vernield

Veel eeuwenoude monumenten in Nepal zijn door de aardbeving onherstelbaar vernield. In de Kathmandu vallei alleen al zijn zo'n zestig tempels en oude paleizen verwoest in Kathmandu, Patan en Baktapur. Een boeddhistisch monument, Bodhnath, wordt nu hersteld, vooral door vrijwilligers die helpen bij de restauratie van de zwaar beschadigde koepel.

Operaties na aardbeving

In het dorp Baluwa in de bergen boven Gorkha hield Eyecare Foundation in maart, voor het eerst sinds de zware aardbeving van vorig jaar, weer een oogkamp. Daarmee krijgt het leven geleidelijk aan weer zijn normale beloop. Nepalese artsen van het Himalaya Eye Hospital in Pokhara verzorgen tegenwoordig de oogheelkundige expedities naar de afgelegen berggebieden. Daar worden mensen met staar gratis geopereerd.

Na de ingreep kunnen zij weer zien en voor zichzelf zorgen.

In Baluwa werd de screening dit keer gedaan tussen het puin en enkele golfplaten noodverblijven, de operaties zelf werden door oogarts Indra Man uitgevoerd in de kelder van een restaurant dat de aardbeving had doorstaan. Eyecare Foundation werkt ook in Vietnam, Cambodja, Laos en Tanzania.

Wc's bij scholen

Eyecare Foundation uit Nederland kwam vorig jaar bijna meteen in actie om noodhulp te bieden via het eigen netwerk in de regio rond Gorkha. Er konden na donatie meer dan duizend gezinnen worden geholpen met voedsel en noodbehuizing. Er is nog geld over, dat wordt besteed aan het alvast herbouwen van toiletten bij ingestorte scholen. De leerlingen krijgen nog les in tenten of golfplaten noodlokaaltjes. Met de nieuwe toiletten wordt voorkomen dat besmettelijke ziekten via de scholen verspreid worden.

